

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23786/2023
10.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић, Весне Мاستиловић, Владиславе Милићевић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Ивановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда Београду Гж 1843/23 од 06.04.2023. године, у седници одржаној 10.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда Београду Гж 1843/23 од 06.04.2023. године, у ставовима другом и трећем изреке.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1843/23 од 06.04.2023. године у преосталом делу, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1843/23 од 06.04.2023. године у преосталом делу.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 2746/20 од 13.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор литиспенденције. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед неоснованог лишења слободе, исплати 2.500.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.10.2022. године као дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед неоснованог лишења слободе, исплати још 1.820.000,00 динара са законском затезном каматом од 24.01.2020. године као дана подношења тужбе до исплате, као и да се обавезе тужена да тужиоцу на досуђени износ накнаде нематеријалне штете исплати законску затезну камату од 24.01.2020. године, као дана подношења тужбе, закључно са 12.10.2022. године. Ставом четвртим

изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 230.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1843/23 од 06.04.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и првостепена пресуда потврђена у делу става другог изреке, којим је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе, исплати 2.000.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.10.2022. године до исплате, као и у ставу трећем изреке (одбијајући део тужбеног захтева и захтева за исплату законске затезне камате). Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у преосталом делу става другог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове услед неоснованог лишења слободе, исплати још 500.000,00 динара са законском затезном каматом од 13.10.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртм изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова првостепеног поступка исплати 225.600,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати 18.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбачена је као недозвољена жалба тужиоца у делу којим се побија став други изреке првостепене пресуде (у свјајући део тужбеног захтева).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија тужиоца изјављена против ставова другог и трећег изреке побијане пресуде је дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011... 10/2023, у даљем тексту: ЗПП), због чега у овом делу није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у наведеном делу у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем МУП-а, Дирекције полиције за ПУ за Град Београд од 06.03.2017. године тужилац је задржан у притвору у трајању од 48 часова, које задржавање се рачунало од 06.03.2017. године у 00,10 часова, када се тужилац одазвао на позив и када је ухапшен. Решењем Вишег суда у Београду од 07.03.2017. године тужиоцу је одређен притвор, који се рачунао од 06.03.2017. године када је тужилац лишен слободе, из разлога прописаних чланом 211. став 1. тач. 1, 2. и 3. ЗКП, односно због постојања околности које указују на опасност од бекства, због постојања особитих околности које указују да ће окривљени, уколико се нађе на слободи, ометати поступак утицајем на сведока и због постојања особитих околности које указују да ће поновити извршење кривичног дела које му је стављено на терет. Законски основ за одређивање притвора из разлога прописаних чланом 211. став 1.

ЗКП, који се односи на постојање околности које указују на опасност од бекства образложен је чињеницом да је центар животних активности тужиоца везан за Црну Гору, где му живи породица, а он је везан за територију Републике Србије једино тиме што је студент ... академије, где борави током школске године, при чему се државна граница са Црном Гором може прећи без путне исправе само са личном картом, коју није могуће одузети, а окривљени нема стални извор прихода, нити имовину на територији Републике Србије, већ повремено ради, а делимично се издржава од помоћи родитеља. Тужиоцу је притвор продужаван решењима од 05.04.2017. године, 05.05.2017. године, 02.06.2017. године, 22.06.2017. године, 21.07.2017. године, 18.08.2017. године, 15.09.2017. године, 13.10.2017. године, 11.12.2017. године и 08.02.2018. године, из истих разлога због којих му је притвор одређен. Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду К 300/17 од 01.03.2018. године, тужилац је ослобођен оптужбе да је, као саизвршилац, извршио кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1., у вези са чланом 33. КЗ. Решењем Вишег суда у Београду Кпп 300/17 од 01.03.2018. године тужиоцу је укинута притвор. Тужилац је у притвору је провео укупно 361 дан. Услови у притвору су били лоши, осећао се лоше, а након што је пуштен на слободу, средина у којој живи је променила однос према њему. У медијима је објављено да је ухапшен. Тужилац раније није осуђиван. Тужилац се пре подношења тужбе обраћао 27.07.2018. године туженој са захтевом за накнаду штете због неоснованог лишења слободе, али тужена није одговорила на захтев.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су, применом материјалног права из одредбе члана 584. Законика о кривичном поступку, оценили да тужилац није својим недозвољеним поступцима проузроковао лишење слободе због чега му припада право на накнаду нематеријалне штете коју је претпео у виду претрпљених душевних болова услед неоснованог лишења слободе.

Приликом одмеравања висине накнаде штете, правилно је другостепени суд применом 200. и 277. Закона о облигационим односима, у вези члана 232. ЗПП, оценио да је правична новчана накнада за овај вид штете 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате, због чега је у овом делу одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио првостепену пресуду, а у преосталом делу за још 500.000,00 динара, са законском затезном каматом, првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев одбио као неоснован.

Приликом одмеравања висине накнаде за тражени вид штете, по оцени Врховног суда, другостепени суд је водио рачуна о свим објективним и субјективним околностима које утичу на природу и тежину душевних болова насталих услед неоснованог лишења слободе, као што су дужина трајања лишења слободе, услови боравка тужиоца у притвору, тежина кривичног дела које му је стављено на терет, ранију неосуђиваност тужиоца, године живота, породични и лични статус тужиоца, однос средине према тужиоцу након лишења слободе као и значај повређеног добра и циљ коме служи ова накнада. Имајући у виду наведено другостепени суд је у довољној мери оценио све релевантне критеријуме за одмеравање висине ове накнаде, која би се могла сматрати правичном за обе парничне странке, према сврси и циљу коме та накнада служи, па је по оцени Врховног суда, а супротно наводима ревизије, досуђен износ правилно утврђен, односно није прениско одмерен.

Према коначном успеху тужиоца у спору, по оцени Врховног суда тужиоцу применом одредбе члана 153. став 2. ЗПП припада право на накнаду сразмерног дела трошкова првостепеног парничног поступка, одмереног применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Закона о судским таксама, према висини новчаног износа са којим је успео у спору, па је правилна и одлука о трошковима првостепеног поступка, садржана у ставу трећем изреке побијане пресуде, донета правилном применом члана 401. тачка 3. ЗПП.

За одлуку другостепеног суда, донету правилном применом материјалног права, дати су довољни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд. Неосновано се наводима ревизије оспорава правилност другостепене пресуде, тим пре што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби тужиоца изјављеној против одбијајућег дела одлуке о тужбеном захтеву, а другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све жалбене наводе тужиоца који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни суд је оценио да нису испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против ставова првог, четвртог и петог изреке побијане пресуде, у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Правноснажном пресудом, у наведеном делу, одбијене су као неосноване жалбе парничних странака и првостепена пресуда потврђена у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву за накнаду нематеријалне штете за износ од 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, у одбијајућем делу тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете у износу од још 1.820.000,00 динара са законском затезном каматом и одбијајућем делу захтева за исплату законске затезне камате на досуђени износ накнаде нематеријалне штете од подношења тужбе до пресуђења. Према успеху тужене у жалбеном поступку, применом чл. 153, 154. и 165. ЗПП обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове за састав жалбе, а применом члана 401. тачка 1. у вези члана 378. став 3. ЗПП одбачена је као недозвољена жалба тужиоца изјављена против усвајајућег дела тужбеног захтева, због недостатка правног интереса.

Имајући у виду садржину тражене правне заштите, чињенице утврђене у поступку и начин пресуђења, Врховни суд је оценио да је другостепена одлука у наведеном делу у складу са праксом ревизијског суда и правним ставовима израженим у одлукама Врховног суда у којима је одлучивано о истоветним захтевима странака, са истим или сличним чињеничним стањем и правним основом, због чега нема услова за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, а ради разматрања правног питања општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе или новог тумачења права. Тужилац није уз ревизију доставио правноснажне пресуде из којих би произлазио закључак о различитом одлучивању о истој или битно сличној чињеничној и правној ситуацији, при чему правилна примена права у споровима са тужбеним захтевом, као у конкретном случају, зависи од утврђеног чињеничног стања. Поред наведеног, ревизијом се оспорава оцена доказа и правилно утврђено чињенично стање, што не представља разлог за примену института изузетне дозвољености ревизије.

Ревизијом тужиоца се с позивом на погрешну примену материјалног права оспорава и одлука о законској затезној камати на износ главног потраживања и одлука о трошковима другостепеног поступка. По оцени Врховног суда, одлука о камати и трошковима поступка као споредних потраживања не представља правно питање од општег интереса, нити правно питање које би се разматрало у интересу равноправности грађана. То није питање које изискује ново тумачење права или усклађивање судске праксе.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 404. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије изјављене против ставова првог, четвртог и петог изреке побијане пресуде, на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, у вези члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари поднета је 24.01.2020 године. Вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде је 1.820.000,00 динара.

Како вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, ревизија тужиоца није дозвољена, у смислу члана 403. став 3. ЗПП.

Порд наведеног, према члану 28. ЗПП за утврђивање права на изјављивање ревизије, као вредност предмета спора меродавна је вредност главног захтева, док се камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир, ако не чине главни захтев.

У конкретном случају тужилац је ревизију изјавио и против одлуке о законској затезној камати на износ главног потраживања и трошковима другостепеног поступка, што у овој правној ствари не представља главни захтев, већ споредна потраживања.

Тужилац нема правни интерес за подношење ревизије против правноснажне пресуде донете у другом степену којом је одбијена као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у делу којим је усвојен тужбени захтев, јер је доношењем такве одлуке тужилац успео у спору.

Из наведених разлога, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**